

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, כ"ט בניסן התשע"ז
25 באפריל 2017
106/2017

האוכלוסייה הדרוזית בישראל - לקט נתונים לרגל חג הנביא שועיב The Druze Population of Israel

לרגל חג הנביא שועיב - חגה של העדה הדרוזית שחל ב- 24.4.2017, מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נתונים על האוכלוסייה הדרוזית החיה בישראל.

- בסוף שנת 2016, מנתה אוכלוסיית הדרוזים בישראל כ-139 אלף נפש (נתונים ארעיים).
- בסוף שנת 2015, היישובים עם מספר הדרוזים הגדול ביותר היו דאלית אל-כרמל (16.3 אלף) וירכא (16.0 אלף).
- **שיעור הפרייון הכולל** (מספר הילדים הממוצע שאישה צפויה ללדת במהלך חייה) בשנת 2015 עמד על 2.2 ילדים בממוצע לאישה דרוזית. **שיעור הפרייון הכולל בקרב הנשים הדרוזיות נמצא במגמת ירידה מאמצע שנות השישים**. שיא הפרייון, 7.9 ילדים לאישה, נמדד בשנת 1964. בשנת 1990 היה השיעור 4.1 ילדים לאישה, בשנת 2000 - 3.1 ובשנת 2010 - 2.5.
- בשנת 2016 היו בישראל כ-36 אלף משקי בית שבראשם עמד דרוזי, והם היוו כ-1.4% מכלל משקי הבית בישראל.
- **גודל משק הבית** הממוצע בשנת 2016 נאמד בכ-4.0 נפשות, גבוה יותר ממשקי בית יהודיים ונוצריים (3.1), וקטן מזה של משקי בית מוסלמיים (4.7).
- בשנת 2016 היו 35.6 אלף משקי בית של דרוזים, מהם 81.6% משקי בית עם **מועסקים**, גבוה מזה של המוסלמים 78.1% ומשל הנוצרים 80.0%.
- בשנת תשע"ו (2015/16) למדו 5.1 אלף **סטודנטים דרוזים** בכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. בהשוואה לשנה הקודמת (תשע"ה - 2014/15) מספרם עלה ב-10.8%.
- מקרב כלל הסטודנטים שלמדו בשנת תשע"ו **באוניברסיטאות** בישראל,¹ שיעורם של הדרוזים עמד על 1.5%. באוניברסיטת חיפה שיעורם היה הגבוה ביותר (5.9%) ולאחריה הטכניון (2.1%).
- **הגיל החציוני** של הסטודנטים הדרוזים לקראת תואר ראשון היה 23.1 שנים, בהשוואה ל-25.4 שנים בקרב כלל הסטודנטים הלומדים לתואר זה.
- **מקצועות הלימוד**² שבהם שיעוריהם היחסיים של הדרוזים היו **גבוהים משמעותית** בהשוואה לשיעורם הכללי באוכלוסייה הם: הנדסה גיאודטית (9.9%), הנדסת תחבורה ותעבורה, הנדסה וניהול משאבי מים (9.4% כל אחד), מערכות מידע ניהוליות (8.7%).
- בין השנים תש"ע (2009/10) לתשע"ה (2014/15), עלה מספרם של מקבלי תואר ראשון דרוזים ב-12%, אך **במספר מקבלי תואר שני הדרוזים חלה עלייה דרמטית** מ-75 מוסמכים בתש"ע ל-217 מוסמכים בתשע"ה - פי 2.79

לנתוני התרשימים

¹ לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.
² במקצועות לימוד שאותם למדו 50 סטודנטים ויותר.

אוכלוסייה³

בסוף שנת 2016 מנתה העדה הדרוזית בישראל כ-139 אלף נפש, 1.6% מסך כל האוכלוסייה בישראל ו-7.8% מהאוכלוסייה הערבית במדינה (נתונים ארעיים).
 עם קום המדינה חיו בישראל כ-14.5 אלף דרוזים (1.2% מכלל האוכלוסייה). במהלך השנים גדלה האוכלוסייה הדרוזית בעיקר כתוצאה מריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) וסיפוח רמת הגולן בשנת 1981.

פיזור גאוגרפי בשנת 2015

הדרוזים בישראל מתגוררים בשני מחוזות עיקריים: מחוז הצפון (כ-81% מהאוכלוסייה הדרוזית) ומחוז חיפה (כ-19%). למעשה, 98% מהדרוזים בישראל מתגוררים ב-19 יישובים, 17 מהם נמצאים במחוז הצפון ושני יישובים נמצאים במחוז חיפה. חלקה היחסי של אוכלוסיית הדרוזים ביישובים אלה גבוה. ב-13 יישובים חלקם היחסי הוא 95% ויותר מאוכלוסיית היישוב, ובשבעה מתוכם (בית ג'ן, מגדל שמס, בוקעאתא, ג'ולס, יאנוח-ג'ת, סאג'ור ומסעדה) האוכלוסייה הדרוזית מהווה 100% מכלל אוכלוסיית היישוב.

היישובים עם מספר הדרוזים הגבוה ביותר בשנת 2015 היו דאלית אל-כרמל וירכא.

לוח א - האוכלוסייה הדרוזית בסוף שנת 2015 ביישובים עיקריים

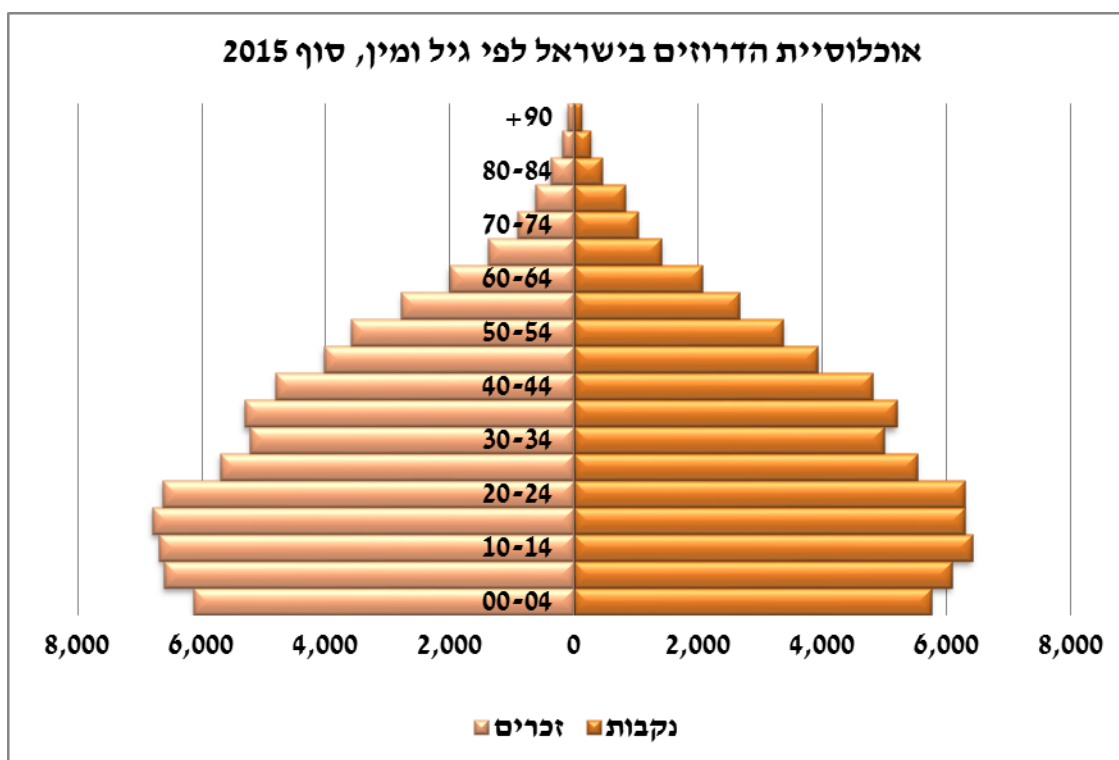
שם היישוב	מחוז	סה"כ דרוזים ביישוב (אלפים)	אחוז הדרוזים מסה"כ האוכלוסייה ביישוב
דאלית אל-כרמל	חיפה	16.3	97
ירכא	צפון	16.0	98
מג'אר	צפון	12.5	58
בית ג'ן	צפון	11.4	100
מגדל שמס	צפון	10.6	100
עספיא	חיפה	9.0	76
כסרא-סמיע	צפון	7.8	95
בוקעאתא	צפון	6.3	100
יאנוח-ג'ת	צפון	6.2	100
ג'ולס	צפון	6.1	100
חורפיש	צפון	5.8	96
שפרעם	צפון	5.6	14
פקיעין (בוקיעה)	צפון	4.4	77
אבו סנאן	צפון	4.0	30
סאג'ור	צפון	4.0	100
מסעדה	צפון	3.5	100
ראמה	צפון	2.3	31
עין קנייא	צפון	1.9	99
עין אל-אסד	צפון	0.8	97

³ כולל הדרוזים בנפת גולן שנוספו לאוכלוסייה בשנת 1981.

קצב גידול: שיעור הגידול של האוכלוסייה הדרוזית בשנת 2015 (1.4%) היה נמוך מזה של האוכלוסייה המוסלמית (2.4%), ומזה של האוכלוסיות היהודית (1.9%) והנוצרית (1.5%).

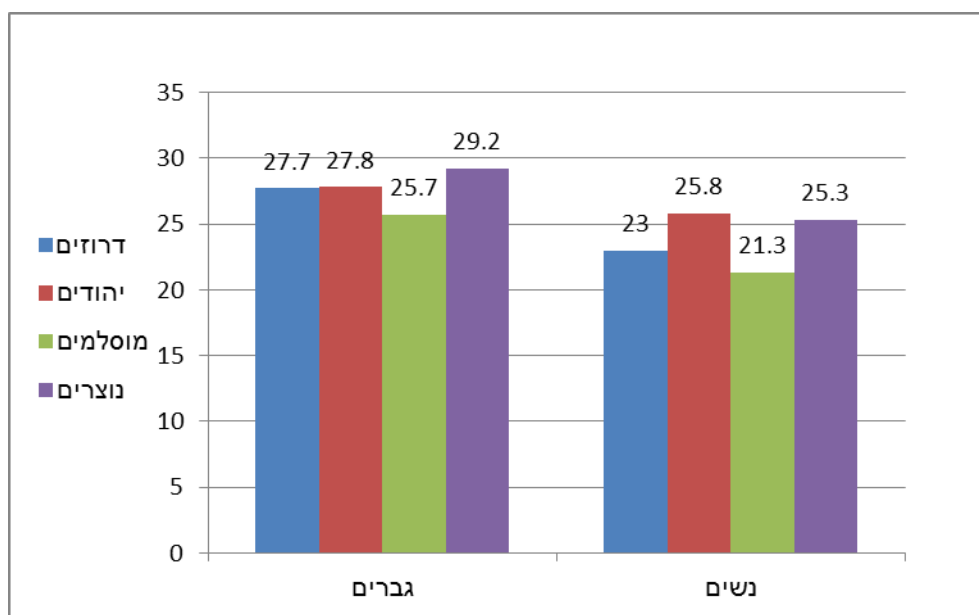
מבנה גילים: בסוף שנת 2015 היה הגיל החציוני (הגיל שמתחתיו מצויה מחצית מהאוכלוסייה) באוכלוסייה הדרוזית 27.1 שנים. 27.4% מהאוכלוסייה הדרוזית היו ילדים בני 0-14 שנים וכ-5.6% בני 65 ומעלה. מבנה גילים זה הוא תוצאה של מגמה מתמשכת של ירידה בפרייון, לשם השוואה, בשנת 2000 הגיל החציוני באוכלוסייה הדרוזית היה 21.9 שנים, אחוז הילדים בני 0-14 היה 35.8%, ואחוז בני 65 ומעלה היה 3.9%.

תרשים 1. אוכלוסיית הדרוזים בישראל לפי גיל ומין, סוף 2015

גיל בנישואין: בשנת 2015 היה הגיל החציוני בנישואין ראשונים (הגיל שמתחתיו מצויים מחצית הנישאים) בעדה הדרוזית, 27.7 בקרב גברים ו-23.0 שנים בקרב נשים. בקרב הנשים הדרוזיות, גיל זה גבוה ביחס לגיל הנישואין בקרב המוסלמיות ונמוך ביחס לגיל הנישואין בקרב היהודיות והנוצריות. לעומת זאת, בקרב הגברים הדרוזים, גיל זה דומה לגיל הנישואין בקרב היהודים, גבוה ביחס לגיל הנישואין בקרב המוסלמים ונמוך ביחס לגיל הנישואין בקרב הנוצרים.

תרשים 2. גיל נישואין חציוני בנישואין ראשונים לפי דת ומין, 2015

ילודה ופריון

במהלך שנת 2015 נולדו בישראל 2,376 תינוקות לנשים דרוזיות, כ-1.3% מכלל התינוקות שנולדו בישראל בשנה זו. מספר הילדים הממוצע שאישה דרוזית צפויה ללדת במהלך חייה (שיעור הפריון הכולל) עמד בשנת 2015 על 2.2 ילדים לאישה, נמוך מזה של הנשים היהודיות (3.1) והמוסלמיות (3.3) ודומה לזה של הנשים הנוצריות (2.1). בחמישים השנים האחרונות ירד שיעור הפריון של הנשים הדרוזיות בקרוב ל-72%. שיא הפריון, 7.9 ילדים לאישה, נמדד בשנת 1964. בשנת 1990 היה השיעור 4.1 ילדים לאישה, בשנת 2000 - 3.1 ובשנת 2010 - 2.5. ירידה זו הינה תוצאה של ירידה בשיעורי הפריון בכל קבוצות גיל הנשים, דחיית עיתוי הלידה הראשונה שלהן ועלייה בגיל הממוצע של האם בלידה ראשונה.

משקי בית ומשפחות⁴

בשנת 2016 היו בישראל כ-36 אלף משקי בית שבראשם עמד דרוזי, והם היוו כ-1.4% מכלל משקי הבית בישראל בדומה לשנים הקודמות. גודל משק הבית הממוצע בשנת 2016 נאמד בכ-4.0 נפשות, גבוה יותר ממשקי בית יהודיים ונוצריים (3.1), וקטן מזה של משקי בית מוסלמיים (4.7). כ-80% מהמשפחות הדרוזיות הן בעלות מבנה מסורתי, הכולל זוג עם ילדים (ילדים בכל גיל). 61% מכלל המשפחות הדרוזיות כוללות זוג עם לפחות ילד אחד עד גיל 17, נמוך במעט מהמשפחות המוסלמיות (66%) וגבוה בהשוואה למשפחות היהודיות והנוצריות (46% ו-45% בהתאמה).

⁴ **משק בית** - אדם אחד או קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה אחת באופן קבוע ברוב ימות השבוע ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. משק בית יכול לכלול אנשים שאינם קרובי משפחה. משק בית משפחתי: משק בית שיש בו לפחות משפחה אחת. **משפחה** - (משפחה גרעינית) שני אנשים או יותר הגרים באותו משק בית וקשורים זה לזה כבני זוג נשואים או לא נשואים, או כהורה וילד. סוגי המשפחה העיקריים הם: זוג בלבד, זוג עם ילדים (בקבוצת גיל שונות לפי גיל הילד הצעיר) או הורה יחיד עם ילדים. הנתונים על משקי בית ומשפחות מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2016. הנתונים אינם כוללים את הגרים במוסדות, בקיבוצים, במעונות סטודנטים ואת הגרים מחוץ ליישובים (בדוויים בדרום).

מספר הילדים הממוצע עד גיל 17 במשפחות הדרוזיות עם ילדים עד גיל זה הוא 2.1, נמוך בהשוואה למשפחות היהודיות (2.4) והמוסלמיות (2.8) וגבוה במעט מהמשפחות הנוצריות (1.8).
מגורים לבד אינם נפוצים בקרב הדרוזים. כ-7% בלבד הם משקי בית של אדם אחד בלבד, בהשוואה לכ-20% במשקי הבית היהודיים, כ-18% במשקי הבית הנוצריים וכ-6% במשקי הבית המוסלמיים.

עבודה

בשנת 2016 כ-36 אלף משקי בית של דרוזים, מהם 81.6% משקי בית עם מועסקים, גבוה מזה של המוסלמים 78.1% ומשל הנוצרים 80.0%.

ממוצע נפשות לחדר אצל הדרוזים היה 1.13, גבוה מזה של הנוצרים 1.05 ונמוך מזה של המוסלמים 1.41.

אצל הדרוזים בדומה למוסלמים, יש פער גדול בין ההשתתפות של גברים בכוח העבודה לבין זו של הנשים. אחוז הגברים המשתתפים בכוח העבודה הגיע ב-2016 ל-68.6% (בהשוואה ל-62.6% בקרב המוסלמים ול-67.1% בקרב הנוצרים). אחוז הנשים הדרוזיות המשתתפות בכוח העבודה הגיע ל-33.7% (בהשוואה ל-23.8% בקרב המוסלמיות ול-48.4% בקרב הנוצריות).

מתוך 50.0 אלף הדרוזים המועסקים, 28.4% עבדו כעובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים, ועוד 25.3% עבדו כעובדי מכירות ושירותים; 14.9% עבדו בענף התעשייה ו-16.8% מינהל מקומי, ציבורי וביטחון וביטוח לאומי.

3.3% מהדרוזים לא למדו כלל. מבין אלה שלמדו: 3.1% לא קיבלו תעודה, 29.5% - בעלי השכלה יסודית או חטיבת ביניים, 13.6% - סיימו תיכון ללא תעודת בגרות, 36.1% - בעלי תעודת בגרות, 5.9% - בעלי תעודת סיום של בית ספר על תיכוני שאינה תעודה אקדמית ו-11.7% בעלי תואר אקדמי או תעודה אקדמית.

סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה

בשנת תשע"ו (2015/16) למדו 5.1 אלף סטודנטים דרוזים בכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. בהשוואה לשנה הקודמת (תשע"ה - 2014/15) מספרם עלה ב-10.8%. בראייה רב שנתית, גדל מספר הסטודנטים הדרוזים פי 2.98 תוך כעשור וחצי (בשנת תש"ס - 1999/2000, עמד מספרם על 1.7 אלף סטודנטים).

בתשע"ו, 1,898 סטודנטים דרוזים למדו באוניברסיטאות, 719 - באוניברסיטה הפתוחה, 1,728 - במכללות אקדמיות ו-779 סטודנטים למדו במכללות אקדמיות לחינוך. העלייה במספרם לעומת השנה הקודמת (תשע"ה) באה לידי ביטוי בעיקר במכללות האקדמיות (1,358 סטודנטים).

מקרב כלל הסטודנטים הדרוזים בשנת תשע"ו, 80.7% למדו לקראת תואר ראשון (מתוכם, 28.3% למדו בשנה הראשונה ו-52.4% בשנים אחרות), 17.3% - לקראת תואר שני, 1.0% לקראת תואר שלישי ו-1.0% למדו לקראת תעודה אקדמית. בשנת תש"ס (1999/2000), שיעור הסטודנטים לתואר ראשון בקרב הסטודנטים הדרוזים עמד על 90.0%, בעוד שיעור הסטודנטים לתואר שני מקרבם היה 7.2%.

מקרב כלל הסטודנטים שלמדו בשנת תשע"ו באוניברסיטאות בישראל, שיעורם של הדרוזים עמד על 1.5%. באוניברסיטת חיפה שיעורם היה הגבוה ביותר (5.9%) ולאחריה הטכניון (2.1%). שיעורם הנמוך ביותר היה במכון ויצמן למדע (0.1%). באוניברסיטה הפתוחה עמד שיעורם על 1.6%.

1.7% מכלל הסטודנטים במכללות האקדמיות היו דרוזים (2.0% במכללות המתוקצבות ו-1.3% במכללות הלא מתוקצבות). בין המכללות עצמן הייתה שונות מאוד גדולה בשיעורם היחסי בהתאם למיקומם הגיאוגרפי. במכללות אקדמיות הממוקמות בצפון שיעורי הדרוזים היו גבוהים יחסית - 15.3% במכללה האקדמית צפת, 12.8% במכללה האקדמית גליל מערבי, 7.5% במכללה האקדמית להנדסה על שם אורט בראודה (שוכנת בכרמיאל), 6.7% במכללה האקדמית כנרת בעמק הירדן, 6.4% במרכז האקדמי כרמל שבחיפה ו-5.7% במכללה האקדמית תל חי. לעומת זאת, היו 11 מכללות אקדמיות בהן שיעורם היה זעום (עד 0.2%, כולל) – כל המכללות האלו ממוקמות במרכז הארץ ובדרומה. במכללות האקדמיות לחינוך שיעור הסטודנטים הדרוזים עמד על 2.2%.

מקרב כלל הסטודנטים הדרוזים שלמדו לקראת תואר ראשון בהשכלה הגבוהה, חינוך והכשרה להוראה היה תחום הלימוד הנפוץ ביותר (23.6%) ולאחריו מדעי החברה (20.4%), הנדסה ואדריכלות (14.8%), עסקים ומדעי הניהול (6.7%), מדעי הרוח הכלליים (6.5%) ומקצועות עזר רפואיים (5.9%). ישנם מספר תחומי לימוד שהיו נפוצים יותר בקרב הדרוזים מאשר בקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון בישראל (מדעי הרוח הכלליים; שפות, ספרויות ולימודים רגיונאליים; חינוך והכשרה להוראה; אמנות, אמנויות ואמנות שימושית; מדעי החברה; המדעים הביולוגיים), אך ישנם גם תחומי לימוד שהיו נפוצים פחות (כגון: חקלאות; המדעים הפיזיקאליים; עסקים ומדעי הניהול; משפטים).

כשבוחנים את כלל הסטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות אקדמיות בישראל, ניתן לראות שישנם מספר מקצועות לימוד שבהם שיעוריהם היחסיים של הדרוזים היו גבוהים משמעותית בהשוואה לשיעורם הכללי באוכלוסייה, כמו למשל הוראת מדעי הרוח והחברה (13.4%), מוסיקולוגיה (11.5%), הנדסה גיאודטית (9.9%), תרבות ואמנות, הנדסת תחבורה ותעבורה, הנדסה וניהול משאבי מים (9.4% כל אחד), מערכות מידע ניהוליות (8.7%), תולדות האמנות (8.3%) וספרות עברית (8.0%). כמו כן, היו מקצועות רבים שבהם שיעוריהם של הדרוזים היו זעומים (0.2% ומטה), ביניהם קולנוע וטלוויזיה, ניהול תעשייתי, מדעי הניהול-מערכות מידע וגיאולוגיה.

שיעור הנשים בקרב הסטודנטים לתואר ראשון היה גבוה יותר בקרב הדרוזים בהשוואה לכלל הסטודנטים (65.8% לעומת 57.9%, בהתאמה) וכך גם בקרב הסטודנטים לתואר שני (68.4% לעומת 61.8%, בהתאמה).

הגיל החציוני של הסטודנטים הדרוזים לקראת תואר ראשון היה 23.1 שנים, בהשוואה ל-25.4 שנים בקרב כלל הסטודנטים הלומדים לתואר זה. בקרב הסטודנטים הדרוזים שלמדו לקראת תואר שני, הגיל החציוני עמד על 34.8 שנים, והיה גבוה מהגיל החציוני של כלל הסטודנטים לתואר שני (31.7 שנים). הגיל החציוני של הסטודנטים הדרוזים שלמדו לקראת תואר שלישי היה 33.8 שנים, בהשוואה ל-34.6 שנים בקרב כלל הסטודנטים שלמדו לקראת תואר שלישי.

כמעט כל הסטודנטים הדרוזים לתואר ראשון גרו במחוזות הצפון וחיפה - 99.5% יחד. לשם השוואה, 28.6% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון בישראל גרו במחוזות אלו (יחד).

רובם הגדול של הסטודנטים הדרוזים (85.2%) גרו ביישובים מאשכולות חברתיים כלכליים נמוכים (אשכולות 1-3).⁵ שיעור זה היה גבוה באופן ניכר לעומת שיעורם בקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון בישראל (14.3%).

מקבלי תארים ממוסדות להשכלה גבוהה

בין השנים תש"ע (2009/10) לתשע"ה (2014/15) עלה מספר מקבלי הדרוזים באופן משמעותי מ-580 ל-778 מקבלי תארים (בהתאמה). בתקופה זו עלה מספרם באוניברסיטאות ביותר מ-27% (מ-399 מקבלי תארים בתש"ע ל-508 בתשע"ה), אך במכללות האקדמיות לחינוך הוכפל מספרם פי 2.4 (מ-81 ל-195 מקבלי תארים, בהתאמה). בהשוואה לשנה קודמת (תשע"ד), היה מס' מקבלי התואר הדרוזים יציב, כשהחלוקה הפנימית בין סוגי המוסדות השונים הייתה שונה.

בין השנים תש"ע (2009/10) לתשע"ה (2014/15), מספר הדרוזים שקיבלו תואר ראשון בכל המוסדות להשכלה גבוהה גדל באופן מתון מ-480 בוגרים בתש"ע ל-537 בוגרים בתשע"ה (ב-12%). אך במספר מקבלי תואר שני הדרוזים חלה עלייה דרמטית מ-75 מוסמכים בתש"ע ל-217 מוסמכים בתשע"ה – (פי 2.79).

---

⁵ כולל האוניברסיטה הפתוחה.